

2013

SKIPOV stappenplan kindermishandeling en huiselijk geweld

Van Wet Meldcode via SKIPOV-beleid naar concrete
stappen op de werkvloer.

Inhoudsopgave

1. Meldcode bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling	2
2. Schema stappenplan	3
3. Beschrijving stappen	4
4. Formulier intern overleg	8
5. Lirik	10

Meldcode bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling

van de stichting "Stichting Katholiek en Interconfessioneel Primair Onderwijs Veghel", afgekort SKIPOV, gevestigd te Veghel.

- Overwegende
 - dat SKIPOV verantwoordelijk is voor een goede kwaliteit van de dienstverlening aan de leerlingen en ouders/verzorgers van de 14 onder haar ressorterende scholen en dat deze verantwoordelijkheid zeker ook aan de orde is in geval van dienstverlening aan leerlingen en ouders/verzorgers die (vermoedelijk) te maken hebben met huiselijk geweld of kindermishandeling
 - dat van de beroepskrachten die werkzaam zijn bij SKIPOV op basis van deze verantwoordelijkheid wordt verwacht dat zij in alle contacten met leerlingen en ouders/verzorgers attent zijn op signalen die kunnen duiden op huiselijk geweld of kindermishandeling en dat zij effectief reageren op deze signalen.
 - dat SKIPOV een meldcode van fysiek of psychisch letsel wenst vast te stellen zodat de beroepskrachten die binnen SKIPOV werkzaam zijn weten welke stappen van hen worden verwacht bij signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling;
 - dat SKIPOV in deze code ook vastlegt op welke wijze zij de beroepskrachten bij deze stappen ondersteunt;
 - dat onder huiselijk geweld wordt verstaan: (dreigen met) geweld, op enigerlei locatie, door iemand uit de huiselijke kring, waarbij onder geweld wordt verstaan: de fysieke, seksuele of psychische aantasting van de persoonlijke integriteit van het slachtoffer, daaronder ook begrepen eer gerelateerd geweld. Tot de huiselijke kring van het slachtoffer behoren: ouders/verzorgers, (ex) partners, gezinsleden, familieleden en huisgenoten;
 - dat onder mishandeling wordt verstaan: iedere vorm van een voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend, of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel, daaronder ook begrepen eer gerelateerd geweld en genitale verminking;
 - dat onder beroepskracht in deze code wordt verstaan: de beroepskracht die voor SKIPOV werkzaam is en die in dit verband aan leerlingen en ouders/verzorgers van de 14 onder haar ressorterende scholen onderwijs ,zorg, begeleiding, of een andere wijze van ondersteuning biedt;
- In aanmerking nemende
 - De Wet bescherming persoonsgegevens;
 - De Wet op de jeugdzorg;
 - De Wet maatschappelijke ondersteuning

Stelt de volgende Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling vast, met instemming van de GMR op 10 september 2013, volgens GMR Reglement artikel 21e.

<i>Beleidsstap</i>	SKIPOV-procedure en rollen	Toelichting
Stap 1 <i>Breng signalen in kaart</i>	✓ De leerkracht signaleert d.m.v. het registreren van signalen in de notitie-macro in ParnasSys	Wees objectief. Interpreteer niet. Kijk ook naar risico- en beschermende factoren. Wijzen signalen overduidelijk op een acuut onveilige situatie? Neem direct (dus nog voor stap 2) contact op met de politie: bel 0900-8844 of 112
Stap 2 <i>Vraag advies aan deskundige collega, aandachts-functionaris, bij AMK (Algemeen Meldpunt Kindermishandeling), BJZ (Bureau Jeugdzorg), SHG (Steunpunt Huiselijk Geweld) of een deskundige op het gebied van letselduiding</i>	✓ Bespreken in intern deskundigenteam dat altijd bestaat uit 3 personen: de leerkracht, de IB'er en de aandachts-functionaris ✓ Informeer de directie en SchoolMaatschappelijk Werk (SMW) over de casus ✓ Vraag indien gewenst advies bij BJZ/AMK en/of SHG	Indien er in het deskundigenteam een 'dubbelrol(len)' ontstaat treedt de directeur, interne vertrouwenspersoon en/of een leerkracht toe. Gebruik het formulier 'overleg bij signalen kindermishandeling'
Stap 3 <i>Praat met ouder(s)/verzorger(s) en/of leerling</i>	✓ Dit gesprek wordt gevoerd door de aandachts-functionaris en de directeur .	Deze functionarissen voeren het gesprek om het een formeel karakter te geven en om de relatie leerkracht-leerling in stand te houden. Doelen van het gesprek: zorg delen, informatie verzamelen, motiveren tot aanvaarden hulp.
Stap 4 <i>Weeg aard, ernst van en risico op kindermishandeling en huiselijk geweld en bij twijfel altijd raadplegen van het SHG of het AMK</i>	✓ Het intern deskundigenteam weegt in overleg met SMW het dossier m.b.v. het Risico Taxatie Instrument LIRIK.	
Stap 5 <i>Beslis: zelf hulp organiseren of melding doen bij AMK/BJZ en/of SHG</i>	✓ De directeur doet de melding. Na het doorlopen van dit protocol is dat nooit anoniem. ✓ Indien het een zorgmelding bij BJZ betreft dan wordt de melding gedaan door de aandachts-functionaris of de IB'er	Beoordeel o.b.v. eigen competenties, verantwoordelijkheden en professionele grenzen.

Stap 1

Toelichting:

De leerkracht signaleert en brengt in kaart.

In kaart brengen betekent: beschrijven wat u ziet en hoort. Kijk ook naar de risico- en beschermende factoren (alles wat van invloed is op het welzijn en de gezondheid van het kind). Beschrijf de signalen objectief. Trek niet te snel conclusies en ga niet interpreteren.

Belangrijk: wees voorzichtig. Het zien van signalen hoeft nog niet te betekenen dat er ook werkelijk sprake is van kindermishandeling of huiselijk geweld!

Belangrijk: wijzen de signalen overduidelijk op een acuut onveilige situatie? Neem dan direct contact op met de politie, nog voor stap 2. Bel 0900-8844 of in het uiterste geval 112.

Na de melding zal de dichtst bijzijnde politiewagen worden gewaarschuwd. Interne procedures zorgen ervoor dat er in een later stadium door de 'contactfunctionaris kindermishandeling en huiselijk geweld' van de politie, contact wordt opgenomen.

Tips:

- Bij dreiging **eergerelateerd geweld** vrijwel in alle gevallen consult aanvragen voordat u handelt.
- **Objectief beschrijven.** Schrijf bijvoorbeeld: "Stefan ziet wit, heeft wallen onder de ogen en gespannen trekken in zijn gezicht" in plaats van: "Stefan ziet er slecht uit".
- **Eigen deskundigheid staat voorop.** Ga altijd uit van uw eigen deskundigheid. Vertrouw op uw kennis, ervaring en intuïtie en neem uw gevoel over de situatie serieus.

Stap 2

Toelichting:

Bespreking door het intern deskundigenteam.

U moet altijd intern overleggen met de aandachtsfunctionaris of deskundige collega. Ook de directie en SMW moet worden geïnformeerd, zodat in een later stadium snel gehandeld kan worden. Vraag daarnaast, als het nodig is, advies bij AMK, BJZ, SHG en/of een deskundige op het gebied van letselduiding. Een forensisch arts of verpleegkundige kan beoordelen of er sprake is van opzettelijk toegebracht letsel. Zo kan mishandeling worden aangetoond, maar ook uitgesloten. Het is niet verplicht om een deskundige op het gebied van letselduiding in te schakelen.

Gebruik het voorbeeldformulier intern overleg bij signalen van kindermishandeling zoals opgenomen in hoofdstuk 4.

Beroepsgeheim en toestemming: Toestemming van ouder(s)/verzorger(s) voor het verstrekken van gegevens is nodig bij extern overleg.

De digitale wegwijzer op www.huiselijkgeweldenberoepsgeheim.nl geeft duidelijkheid over de regels ten aanzien van beroepsgeheim en toestemming.

Stap 3

GEEN GESPREK met ouder(s)/verzorger(s) en/of leerling als veiligheid van leerling, ouder(s)/verzorger(s) of uzelf in het geding is. Maak melding bij AMK/BJZ en/of SHG.

GESPREK met ouder(s)/verzorger(s), en/of leerling.

- Leg doel gesprek uit
- Beschrijf feiten en waarnemingen
- Nodig uit tot reageren
- Kijk naar reactie, interpreteer daarna
- Vat gesprek samen. Is de boodschap aangekomen

Toelichting:

Directeur is de gespreksleider gedurende het gesprek en de aandachtsfunctionaris zorgt voor verslaglegging gedurende het gesprek.

Praat met de ouder(s)/verzorger(s) en/of kind om uw zorgen te delen, informatie verzamelen of hen te motiveren voor hulp. Bereid u goed voor en geef cliënt, ouder(s) en/of kind tijd en ruimte om te reageren.

Bij een gesprek met ouder(s)/verzorger(s) wordt het verslag ter ondertekening (akkoord of voor gezien) aan hen voorgelegd.

Tips:

- Bedenk uw openingszin van tevoren.
- Bedenk ook wie u straks voor u heeft.
- Begin het gesprek met belangstellende vragen.
- Vertel daarna het doel van het gesprek.
- Spreek vanuit uzelf (ik denk, ik zie), maak de ouder(s)/verzorger(s) en/of de leerling geen verwijten. Rond het gesprek af met een samenvatting en check of de boodschap duidelijk is.
- Benoem de zorgen.
- Let op de reactie van de ouder(s)/verzorger(s) en/of leerling.

Stap 4

Het intern deskundigenteam weegt samen met SMW en/of AMK de aard, ernst van en risico op kindermishandeling of huiselijk geweld. Dit wordt gedaan op basis van informatie uit signalen, advies en gesprek met ouder(s)/verzorger(s) en/of kind.

Toelichting:

Signaleren, advies en gesprek samen geven u veel informatie. Nu gaat het erom met die informatie te bepalen hoe ernstig de situatie is en wat er precies aan de hand is. Gebruik hierbij zo mogelijk een risicotaxatie-instrument zoals bijvoorbeeld Care.nl of Lirik.

Tips:

- Vraag eventueel een collega mee te kijken.
- Let erop dat u zo objectief mogelijk beschrijft wat u heeft gezien en gehoord.

Stap 5

Beoordeel op basis van eigen competenties, verantwoordelijkheden en professionele grenzen.

De directeur en een lid van het intern deskundigen team bespreken de melding eerst met ouder(s)/verzorger(s) en /of kind. De voorzitter RvB van SKIPOV wordt op de hoogte gebracht van de situatie. De directeur doet daarna een melding bij AMK/BJZ en/of SHG.

- Meld vermoeden bij AMK/BJZ en/of SHG.
- Sluit aan bij feiten/gebeurtenissen en onderscheid eigen informatie en informatie van derden.
- Maak afspraken met AMK/BJZ en/of SHG over eigen inzet na melding.

Organiseer de hulp die nodig is en volg de effecten ervan.

- Bied of organiseer de hulp die nodig is.
- Volg de effecten van deze hulp.
- Doe alsnog melding bij nieuwe of blijvende signalen van kindermishandeling of huiselijk geweld.

Toelichting:

Het gaat om de bescherming van de leerling en/of ouder(s)/verzorger(s). U maakt de keuze: melding doen of zelf hulp regelen/bieden. Ga uit van uw competenties en verantwoordelijkheden. Belangrijk bij melding: laat dit eerst aan de ouder(s)/verzorger(s) en/of het kind weten. Biedt u zelf hulp? Volg dan de effecten en doe alsnog melding als de situatie niet verbetert.

Tips:

- Overleg met AMK/BJZ en/of SHG over de melding, ook bij twijfel. Bereid het gesprek met ouders(s)/verzorger(s) en/of kind goed voor.
- Vertel ouder(s)/verzorger(s) en/of kind dat u melding gaat doen.
- Leg uit wat AMK/BJZ en/of SHG is en doet.
- SMW meldt de situatie in de verwijzindex risicojongeren.

Beschrijf de gegevens zo zorgvuldig en objectief mogelijk. Kinderen vanaf 12 jaar en ouders van kinderen tot 16 jaar hebben recht op inzage en correctie van de gegevens.

Naam kind:

Geboortedatum:

☐ Jongen / ☐ Meisje

Burgerservicenummer:

Deelnemers:

overleg:

A. Analyse van de situatie

Wat zijn de concrete signalen (van kind, ouder(s), omgeving) en wie signaleert dit?

Sinds wanneer worden de signalen opgemerkt? Door wie?

Waardoor is de zorg over deze situatie of het vermoeden van kindermishandeling ontstaan? Bij wie?

Delen anderen deze zorg of dit vermoeden? Zo ja, wie en waardoor?

Zijn er ook signalen van broers of zussen? Bij wie?

Welke vragen moeten beantwoord worden?

Hoe vaak en wanneer komen de signalen voor? Nemen de signalen toe in intensiteit of aantal?

Formulier intern overleg bij signalen kindermishandeling

B. Eerdere acties

Welke acties zijn al ondernomen? Door wie?

Wat is er al met de ouder(s)/het kind besproken? Door wie?

C. Actieplan

Welke acties zijn er nodig? Beschrijf ook hoe, wanneer, door wie en met welk doel de acties worden ingezet.

D. Terugkoppeling

Hoe, door wie, aan wie en wanneer worden bevindingen teruggekoppeld en vastgelegd?

E. Resultaten acties

Beschrijf per actie of deze uitgevoerd is, hoe het gegaan is en wat de uitkomsten zijn. Volg het stappenplan.

F. Verdere beschrijving gevolgde stappen.

Dit formulier is ingevuld door (naam en functie):

Datum:

LIRIK

LIRIK staat voor Licht Instrument Risicotaxatie Kindermishandeling. Het is een voorbeeld van een vragenlijst die bedoeld is om een vermoeden van kindermishandeling te onderzoeken. Het invullen van de check- list en toelichting helpt u zich een professioneel oordeel te vormen en het risico op kindermishandeling in de nabije toekomst te beschrijven en te onderbouwen. De LIRIK, een product van het Nederlands Jeugdinstituut, is toepasbaar voor kinderen en jongeren van elke leeftijd.

LIRIK**Datum:****Naam kind/gezin:****Ingevuld door:****1. Huidige veiligheidssituatie****A. DIRECTE VEILIGHEID**

- ☐ Bedreiging door ouder(s)/primaire opvoeder(s):
- ☐ Ernstige kindermishandeling
 - ☐ Onvoldoende bescherming
 - ☐ Onvoldoende basiszorg
 - ☐ Opvoeder niet beschikbaar
 - ☐ Ouder(s) belemmeren zicht op / toegang tot jeugdige
- ☐ Bedreiging door jeugdige zelf
- ☐ Bedreiging door ander gezinslid / derde, namelijk:

Zijn er vermoedens of aanwijzingen dat de jeugdige op dit moment fysiek in gevaar is? ☐ ja ☐ nee ☐ onbekend

Toelichting:**B. OMGANG OUDER(S) - JEUGDIGE**

Zijn er concrete aanwijzingen voor:

- Lichamelijk of psychisch geweld
- Verwaarlozing
- Seksueel misbruik
- Getuige van huiselijk geweld

☐ ja ☐ nee ☐ onbekend
☐ ja ☐ nee ☐ onbekend
☐ ja ☐ nee ☐ onbekend
☐ ja ☐ nee ☐ onbekend

Zorgen over opvoeding en verzorging:

- Bescherming en veiligheid
- Basale verzorging
- Emotionele warmte (ondersteuning)
- Regels en grenzen
- Stimulering
- Stabiliteit
- Anders, namelijk:

☐ zorgen ☐ geen zorgen ☐ onbekend
☐ zorgen ☐ geen zorgen ☐ onbekend
☐ zorgen ☐ geen zorgen ☐ onbekend
☐ zorgen ☐ geen zorgen ☐ onbekend
☐ zorgen ☐ geen zorgen ☐ onbekend
☐ zorgen ☐ geen zorgen ☐ onbekend

Als één of meer onbekend:

- ☐ ouder geeft geen inzicht in eigen handelen
- ☐ onvoldoende informatie beschikbaar

Zijn er aanwijzingen voor bedreigend handelen of nalaten van de ouder(s)? ☐ ja ☐ nee ☐ onbekend

Toelichting:**C. JEUGDIGE(N)**

- Psychosociaal functioneren
- Lichamelijke gezondheid
- Vaardigheden en cognitieve ontwikkeling
- Anders:

☐ zorgen ☐ geen zorgen ☐ onbekend
☐ zorgen ☐ geen zorgen ☐ onbekend
☐ zorgen ☐ geen zorgen ☐ onbekend
☐ zorgen ☐ geen zorgen ☐ onbekend

Zijn er kindsignalen die wijzen op een onveilige opvoedingssituatie of kindermishandeling?

☐ ja ☐ nee ☐ onbekend

Toelichting:

D. RISICOFACTOREN

Risicofactoren bij de ouder(s)

Functioneren als opvoeder

- Eerder een kind mishandeld, verwaarloosd of misbruikt
- Ontoereikende pedagogische kennis en/of vaardigheden
- Problemen in de ouder-kind interactie
- Minimaliseren/ontkennen aangetoonde kindermishandeling
- Negatieve houding t.a.v. kind

☐ ja:	☐ nee:	☐ ?
☐ ja:	☐ nee:	☐ ?
☐ ja:	☐ nee:	☐ ?
☐ ja:	☐ nee:	☐ ?
☐ ja:	☐ nee:	☐ ?

Persoonlijk functioneren

- Psychiatrische problematiek
- Verslavingsproblematiek
- Verstandelijke beperking

☐ ja:	☐ nee:	☐ ?
☐ ja:	☐ nee:	☐ ?
☐ ja:	☐ nee:	☐ ?

Beschikbaarheid voor het kind

- Fysiek
- Emotioneel

☐ ja:	☐ nee:	☐ ?
☐ ja:	☐ nee:	☐ ?

Voorgeschiedenis

- Op jonge leeftijd (<18 jaar) ouder geworden
- Zelf slachtoffer van kindermishandeling
- Eerder geweld gebruikt tegen personen

☐ ja:	☐ nee:	☐ ?
☐ ja:	☐ nee:	☐ ?
☐ ja:	☐ nee:	☐ ?

Problematische partnerrelatie

☐ ja:	☐ nee:	☐ ?
☐ ja:	☐ nee:	☐ ?

Anders:

Risicofactoren bij jeugdige(n), gezin en/of omgeving

Jeugdige(n)

• Jong kind (< 5 jaar)	☐ ja	☐ nee	☐ ?
• Belaste voorgeschiedenis (bijv. prematuur)	☐ ja	☐ nee	☐ ?
• (Ernstige) ziekte of handicap	☐ ja	☐ nee	☐ ?
• Gedrags- en/of ontwikkelingsproblemen	☐ ja	☐ nee	☐ ?
• Moeilijk temperament	☐ ja	☐ nee	☐ ?
• Ongewenst	☐ ja	☐ nee	☐ ?
• Anders:	☐ ja	☐ nee	☐ ?

Gezin en omgeving

• Eenoudergezin, stiefgezin, groot gezin	☐ ja	☐ nee	☐ ?
• Veel conflicten	☐ ja	☐ nee	☐ ?
• Huiselijk geweld	☐ ja	☐ nee	☐ ?
• Instabiel, ongeregeld leven	☐ ja	☐ nee	☐ ?
• Materiële/financiële problemen (werkloosheid, huisvesting)	☐ ja	☐ nee	☐ ?
• Ingrijpende levensgebeurtenissen	☐ ja	☐ nee	☐ ?
• Sociaal isolement/sociaal conflict	☐ ja	☐ nee	☐ ?
• Anders:	☐ ja	☐ nee	☐ ?

Zijn er risicofactoren voor kindermishandeling?

☐ ja ☐ nee ☐ onbekend

Toelichting:

Conclusie huidige veiligheidssituatie

☐ Er is sprake van een levensbedreigende situatie of direct fysiek gevaar

☐ Er is sprake van feitelijk aangetoonde kindermishandeling

- ☐ op dit moment
- ☐ in het verleden (nu gestopt)

☐ Er is mogelijk sprake van kindermishandeling

- ☐ er lijkt sprake van bedreigend handelen of nalaten van de ouder(s)
- ☐ er zijn kindsignalen die daarop wijzen
- ☐ er zijn risicofactoren bij de ouder(s)
- ☐ er zijn risicofactoren bij jeugdige, gezin en/of omgeving
- ☐ ouder geeft geen informatie of inzicht in eigen handelen

☐ Er zijn geen aanwijzingen voor kindermishandeling

☐ Onvoldoende informatie om een oordeel te vormen

Toelichting:

2. Risicotaxatie

Aanvullende risicofactoren bij vermoedelijke of aangetoonde kindermishandeling:

- ☐ (Vermoedelijke) pleger heeft direct toegang tot de jeugdige
☐ Derden hebben geen zicht op de jeugdige

Wat kan er gebeuren?	Aard	Kans		
Mogelijke risico's voor de jeugdige	☐ Levensbedreigende situatie of direct fysiek gevaar ☐ Ontstaan van kindermishandeling ☐ Voortduren/herhaling van kindermishandeling ☐ Anders:	⇒ ☐ groot ⇒ ☐ groot ⇒ ☐ groot ⇒ ☐ groot	☐ reëel ☐ reëel ☐ reëel ☐ reëel	☐ klein ☐ klein ☐ klein ☐ klein
Verwachte gevolgen voor de jeugdige	☐ zeer ernstig ☐ ernstig ☐ matig ernstig	☐ gering		

Zijn er beschermende factoren die de risico's kunnen verminderen? ☐ veel ⇒ ☐ enkele ⇒ ☐ geen ☐ onbekend

Ouder(s)	Gezin en omgeving	Jeugdige
☐ Gevoel van competentie, draagkracht ☐ Positief zelfbeeld ☐ Ondersteunende partner ☐ Kan eigen jeugdervaringen hanteren ☐ Positieve jeugdervaringen ☐ Kan steun vragen/profiteren van ☐ Emotionele beschikbaarheid ☐ Flexibiliteit ☐ Bereid en in staat om te veranderen	☐ Steun informeel netwerk ☐ Steun formeel netwerk	☐ Sociaal vaardig ☐ Positief zelfbeeld ☐ Bovengemiddelde intelligentie ☐ Aantrekkelijk uiterlijk ☐ Goede relatie belangrijke volwassene(n) ☐ Egoveerkracht (stressresistentie) ☐ Bereid en in staat om te veranderen

☐ Anders:

Conclusie risico's voor de jeugdige

Op dit moment	☐ zeer groot	☐ groot	☐ reëel	☐ klein
Toelichting:				
Bij voorziene veranderingen in de nabije toekomst	☐ zeer groot	☐ groot	☐ reëel	☐ klein
Toelichting:				